

SAT RAZREDNIKA – OSNOVNA ŠKOLA

MODUL: PREVENCIJA NASILNIČKOG PONAŠANJA

TEMA: PROMOCIJA ODGOVORNOG PONAŠANJA

Prijedlog: 2. verzija

Odgojno-obrazovno područje zdravstvenog odgoja: ŽIVOTNE VJEŠTINE

Razred: može se izvoditi u 6. / 7. razredu

Vrijeme trajanja: 45 minuta

Cilj: definirati odgovorno ponašanje i važnost donošenja ispravnih odluka.

Ishodi: Učenici će moći /6 razred

- usporediti posljedice i utjecaje iz okoline vezane za društveno neprihvatljiva ponašanja
- postupiti sukladno pozitivnim vrijednostima
- kontrolirati ljutnju
- dolaziti redovito na nastavu
- poštivati autoritet.

Učenici će moći / 7razred

- primijeniti kvalitetnu komunikaciju
- reagirati na rizična ponašanja vršnjaka
- potražiti pomoć
- povezati pojmove, vještine i rizična ponašanja s rješavanjem problema i donošenjem odluka (prehrana, vršnjački odnosi, humani međuljudski odnosi, odolijevanje negativnim pritiscima....)
- usporediti ponašanja učenika u razredu
- opisati povezanost nasilničkog ponašanja s kriminalom, nasiljem i drugim oblicima agresije.

Oblici i metode rada: frontalni rad, rad u skupinama, individualni rad;
razgovor, rješavanje problema, strukturirano učenje-igranje uloga

Uputa razredniku:

Prije početka rada učionicu treba pripremiti za skupni rad (klupe i stolice razmjestiti za rad u 4 skupine).

Ako se u razrednom odjelu nalazi učenik s teškoćama – prilagoditi rad ovisno o teškoći (RL, tjelesne aktivnosti, demonstracije i sl.)

TIJEK RADA

Vrijeme

1. LEDOLOMAC „Zrcalo“

5 – 10 min.

Učenici stanu u dva koncentrična kruga i okrenu se licem jedni prema drugima tako da čine parove. Vanjski krug su A članovi para, a unutarnji krug B članovi para. Nakon svake aktivnosti koja traje nekoliko minuta krugovi se pomaknu za korak ili dva tako da se učenici u paru izmjene.

Aktivnost - Osoba A je zrcalo, a osoba B glumac.

Glumac se promatra u zrcalu i radi različite grimase i pokrete rukama, na primjer: maže trepavice, češlja se, stavlja ruž na usnice, oblači jaknu, češka se po nosu ...

Osoba B je zrcalo. Zrcalo se trudi imitirati što vjernije ono što čini osoba A, nakon što voditelj pljesne rukama uloge se mijenjaju.

*** Nakon toga krugovi se pomaknu za jedan korak – jedan krug ulijevo, drugi krug udesno. Formirani su novi parovi AB.

Aktivnost – oponašanje skulptura. Osoba A zauzme položaj tijela koja osoba B nastoji oponašati. Slijedi zamjena uloga.

*** Krugovi se opet pomaknu za jedan korak prije treće aktivnosti.

Aktivnost – MORASŠ / NEĆU - osoba A šalje osobi B poruku, ali može upotrijebiti samo riječ MORASŠ.

Poruku objašnjava mimikom, tonom glasa, držanjem tijela... Osoba B pokušava imitirati poruku ali smije upotrijebiti samo riječ NEĆU.

Slijedi zamjena uloga.

2. UVOD: „NA MOJ NAČIN“

5 – 10 min.

Razrednik podijeli radni list „NA MOJ NAČIN“ (RL1) uz kratke upute.

Učenici trebaju završiti započete rečenice prvim mislima koje im padnu na pamet a odnose se na njih. Potrebno je ograničiti vrijeme – najviše 5 min.

Razrednik će pozvati nekoliko učenika da pročitaju svoje uratke. Svaki uradak

komentirati s prihvaćanjem i odobravanjem. Tražiti objašnjenje za pojedine misli – posebno u dijelu gdje se opisuju postupci koje učenici nikada ne čine ili ne bi učinili.

Izložiti listove na razredni pano i analizirati ih na sljedećim satima razrednika.

Povući paralelu u razgovoru o moralnim vrednotama, prioritetima u osobnom životu, školi i društvenom okruženju. Zašto je važno ponašati se odgovorno. Što nas motivira, a što ometa u redovitom izvršavanju obaveza. Koje su posljedice neodgovornog ponašanja. Tko su osobe od povjerenja koje nam mogu pomoći u problem situacijama. Da li je jednostavno uvijek postupiti ispravno. Što znači postupiti ispravno u problem situaciji i slično.

Razgovor usmjeravati na način da učenici uoče važnost osobnog odabira u donošenju odluka i odgovornom ponašanju.

3. VJEŽBA – POSTUPITI ISPRAVNO (igranje uloga)

25 min.

Razrednik će potaknuti formiranje podskupina uz pomoć kartica (RL2) s „čarobnim“ riječima: HVALA, MOLIM, IZVOLI, OPROSTI.

B) Razrednik svakoj skupini podijeli karticu s opisom mogućih situacija (RL3) koje trebaju odglumiti. Uloge unutar skupine učenici dodjeljuju samostalno. Svaku situaciju mogu odglumiti na dva načina / prema uputi razrednika:

1. način – neprihvatljiv, nepoželjan.
2. način – jedno od mogućih odgovorno – prihvatljivih rješenja.

Nakon svake izvedbe povede se rasprava. Komentiraju se postupci i mogući drugačiji scenariji. Svaka situacija može imati nekoliko mogućih rješenja. Učenici se potiču na razvijanje ideja i konstruktivnih prijedloga.

Razrednik je moderator – potiče raspravu, ne nameće stavove, potiče raspravu.

Pljeskom se nagradi svako igranje uloga.

Odgovorno – prihvatljivo rješenje se verbalno pohvali.

Razrednik se rukuje sa svakim članom skupine koja je odigrala situaciju s odgovorno-prihvatljivim ishodom.

Učini se paralela sa stvarnom situacijom u školskom okruženju. Je li dogodilo što slično. Kako je riješeno, je li se moglo drugačije, tko je/nije postupio ispravno? Što smo naučili iz takvih situacija?

4. ZAKLJUČNI DIO

3 min.

Riješiti zadatak: NAJLAKŠE SE POTUĆI, ali.. (RL4).
Pročitati rješenje.

5. EVALUACIJA

1 -2 min.

Procijeniti raspoloženje upisujući križić u evaluacijski list (RL5)

Predloženi materijal / sredstva:

- kutija ili velika koverta (za kartice – formiranje skupina)
- papir A3 za umnažanje priloga
- pribor za pisanje.

PRILOG

Radni list 1: Na moj način

Radni list 2: Čarobne riječi (kartice za formiranje podskupina)

Radni list 3: Kartice za igranje uloga – što biste vi učinili?

Radni list 4: Najlakše se potući, ali...

Radni list 5: evaluacijski list

Literatura:

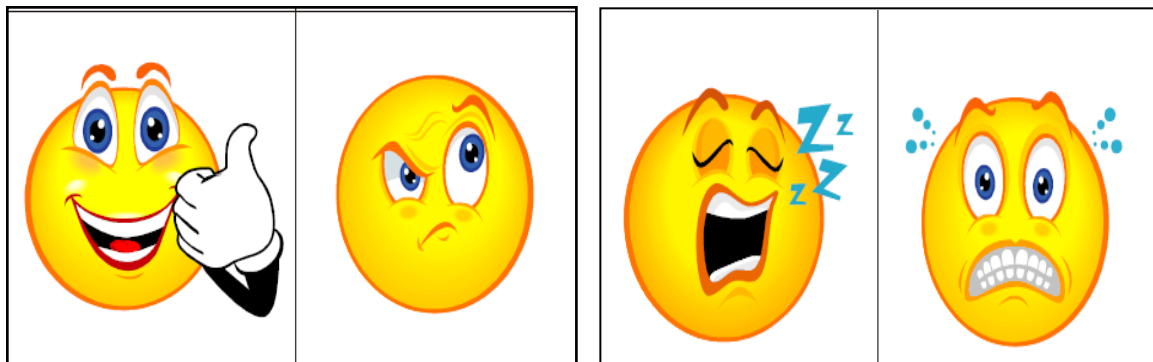
1. Ajduković, M., Pečnik, N.(1994). **Nenasilno rješavanje sukoba**, NIP“Alinea“, Zagreb
2. Anić,K., Jakovac, D., Pavletić, Z., Silvestrić, Lj.(2001). **Humane vrednote** (Odgoj za humanost) – priručnik za učitelje, Hrvatski crveni križ, Zagreb
3. Bićanić, Jelena(2001). **Vježbanje životnih vještina** - priručnik za razrednike,NIP“Alinea“, Zagreb
4. Bognar, dr.sc. Ladislav: **Mladi i vrijednosti u procesu društvenih promjena**, Filozofski fakultet Osijek
5. Buljubašić-Kuzmanović,V., Vilić-Kolobarić,K.(2003). **Dobar pristup sebi i drugima** -priručnik za razrednike,“Tempo“d.o.o.Đakovo, Đakovo
6. Bunčić,K.,Ivković,Đ.,Janković,J.,Penava,A.(1998). **Igrom do sebe**, NIP“Alinea“, Zagreb
7. Fajdetic, M. (2003), Ivanek, A. (Ur): Kreativni razrednik / razrednica. Zagreb: Profil.
8. Field, L. (2001). **Kako razviti samopouzdanje**, Mozaik knjiga, Zagreb
9. Field,M. E. (2004). **Živjeti bez nasilja**, Naklada Kosinj, Zagreb
10. Giler, Z. J. (2012). **Ja to znam i mogu** – kako poučavati socijalnim vještinama djecu koja imaju ADHD, teškoće u učenju ili Aspergerov sindrom, Naklada Kosinj, Zagreb
11. Janković, J.(1997). **Savjetovanje – nedirektivni pristup**, NIP“Alinea“, Zagreb
12. Kajiš,V., Medić, M.(2001). **Slagalica** – priručnik za mlade voditelje, „Suncokret“- Centar za humanitarni rad, Zagreb
13. Miljković,D.,Rijavec,M.(1997). **Razgovori sa zrcalom-** psihologija samopouzdanja,IEP d.o.o., Zagreb
14. Perry Good, E.(1993). **Kako pomoći klincima da si sami pomognu**,195, NIP“Alinea“, Zagreb
15. Rijavec, M., Miljković, D.(2003). **Vodič za preživljavanje u školi**,IEP d.o.o., Zagreb
16. Rijavec, M., Miljković, D.(2004). **Bolje biti vjetar nego list-** psihologija dječjeg samopouzdanja,IEP d.o.o., Zagreb
17. Weltmann Begun, R. (ur.) (2007). **Socijalne vještine za tinejdžere** - priručnik s pripremljenim satovima i aktivnostima, Naklada Kosinj, Zagreb
18. Živković, Ž. (2006). **Susreti s učenicima I** – priče i radionice za sat razrednika, “Tempo“d.o.o.Đakovo, Đakovo
19. Živković, Ž. (2006). **Susreti s učenicima II** –priče i radionice za sat razrednika, “Tempo“d.o.o.Đakovo, Đakovo

Radni list 1: Na moj način ...

Ime i prezime _____

Uputa – Završi započete rečenice **prvim mislima koje ti padnu na pamet i odnose se na tebe**. U zadnjoj rečenici upiši **svoje ime ili nadimak**.
Ne postoji pogrešna misao, a rezultat će biti zabavan.

NA MOJ NAČIN

Kad se pogledam u ogledalo _____ .

Želim _____ .

Znam da _____ .

Kad bi barem _____ .

Ipak često _____ .

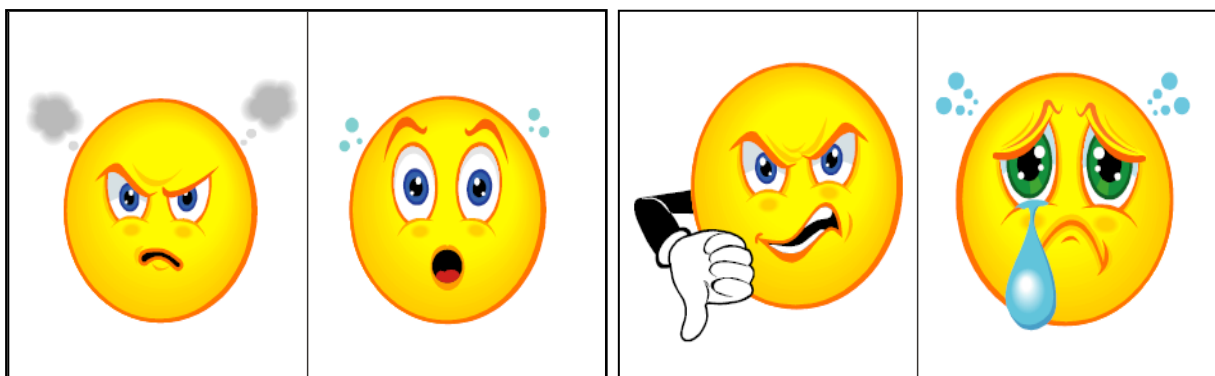
Iako _____ .

Ja nikada _____ .

I nikada _____ .

Baš nikada - ne bih _____ .

Jer, ja sam _____ !

Prilog 2: Čarobne riječi (formiranje podskupina)

HVALA

✂ -----

MOLIM

✂ -----

IZVOLI

✂ -----

OPROSTI

ŠTO BISTE VI UČINILI ?

Uputa : Pročitajte opis moguće situacije. Prisjetite se da li se nešto slično dogodilo u vašem razredu ili školi. Razgovarajte na koje sve načine učenici obično reaguju. Razmislite o mogućnostima za postizanje prihvatljivog rješenja.
Podijelite uloge, glumite, zabavite se i pri tom nešto naučite! 😊

Zamisli situaciju:

Pod velikim odmorom u razredu je gužva. Ana i Maja sjede u klupi, razgovaraju i jedu užinu. S leđa dolazi Josip i otima Ani sendvič iz ruke. Marko joj nogom šutne ruksak i traži da mu da bočicu sa sokom uz riječi... „Što čekaš, danas si ti na redu da nas nahraniš!“...

/ Što biste vi učinili ?/

Zamisli situaciju:

Matija i Eva su prijatelji. Svakog dana zajedno dolaze u školu. Na ulazu u zgradu dočekaju ih Ivan, Pero i Sonja. Ivan i Pero guraju Matiju, Pero mu udari čveger. Sonja Evi „slučajno“ podmetne nogu govoreći - ... „Ušljivi štreberi... gdje vam je sada mamica... da vidimo kako ste ovo naštrebali... ha, ha, ha“...

/ Što biste vi učinili ?/

Zamisli situaciju:

Lovro je bivši dečko Borutove cure. Prijeti da će se osvetiti Borutu i bivšoj djevojci Lani. U školi se šuška da je danas donio u školu bokser i kako se sprema napasti ih poslije nastave. U hodniku je stajao s nekim dečkima, smijali su se i pokazivati na njih dvoje. Ispriječio im se na putu u učionicu. Zgrabio je Lanu za ruku, unoseći se Borutu u lice s komentarom... „Što je 'pederu'... sad budi frajer ako imaš petlje... hajde, brani svoju žensku“...

/ Što biste vi učinili ?/

Zamisli situaciju:

Ivan kasni na nastavu. Ulazi u učionicu bez kucanja. Vidno je pospan ali sa slušalicama na ušima. Prolazi pored učitelja, baca ruksak na klupu i sjeda. Nasloni glavu na ruke kao da spava. Učitelj prekida nastavu. Na učiteljevo pitanje što se s njim dogodilo Ivan se okreće k Marinu s riječima... „Sad će me još i ovaj 'senilac' gnjaviti... kao da mi nije dosta toga kod kuće!“...

/ Što biste vi učinili ?/

Ime ili nadimak : _____

NAJLAKŠE SE POTUĆI, ali ... ?

Uputa : Upotrijebi riječi iz oblacića i nadopuni rečenice.

1. Zbog čega se ti _____ ?
2. Hoće li tučnjava _____ problem?
3. Razmotri druge _____.
4. Donesi _____.
5. _____ svoju odluku.
6. _____ svoju odluku.
7. Po potrebi _____ neku drugu metodu.
8. Pitaj za _____ odraslu osobu kojoj vjeruje.

EVALUACIJSKI LIST

Kakvo je bilo tvoje raspoloženje tijekom sata
(stavi križić u krug s ocjenom):

A circular mood scale consisting of five concentric rings. The rings are labeled with the numbers 1, 2, 3, 4, and 5 from the outermost to the innermost. In the center of the innermost ring is a simple smiley face with two dots for eyes and a curved line for a mouth. The rings are intended for a student to place a cross (križić) in the ring corresponding to their mood rating.